

Szakonyi Károly

Szomszéd földbirtokosok

Írók testközelből

Hol vannak már azok az évek, amikor Bertha Bulcsu, a Balaton szerelmese, vett Szepezden, az Öreghegyen vagy háromszáz négyszögöl szőlőt. Évek óta gondozatlan tőkék sorjáztak a hegy emelkedő oldalán, alattuk gaz burjánzott, de a földje jó volt, szőlőnek való. A hatvanas években történt ez, amikor már engedékenyebb volt a hatalom a tulajdonjogok terén, és az ingatlanárak sem voltak az egekben. Bulcsu olyan áron jutott hozzá, amit egy közép-kelet-európai író ki tudott fizetni, és még maradt is annyi a zsebében, hogy rendbe tegye a birtokát. Nem csak feltámasztotta a kókadozó tőkéket, de újaknak is helyet csinált, a maga ízlése szerinti fajtákat telepített szép rendben. Aztán szétnézett a tájon, fenn erdő, a lábánál meg odalenn a tó ragyogása; itt lehetne írni, gondolta, és a telek felső részén már látta is a házat, aminek a teraszán novellák születhetnek.

Ház – mondom, de hivatalosan présház, szerszámoskamra, ezt engedélyezte a törvény a mezőgazdasági területen, s azt is megszabták, mekkora négyzetméteren. Alul pince a bornak meg a szerszámoknak, fölébe lehetett építeni a lakrészt. El is készült nemsokára. A csodájára jártunk, évről évre szebb, takarosabb lett a kis birtok, Franciska, Bulcsu felesége tette otthonossá, a ház körül veteményest meg virágoskertet ápolt, Bulcsu meg felszerelkezett mindennel, ami a borászathoz kellett.

Itt aztán boldogok voltak. Boldog a kis Franciska is, vadfüvek, bogarak, nyulak, madarak, s ha apjával a tóra ment, halak ismeretében okosodott, s nőtt mesehőssé anyja könyvében.

Bulcsu csónakját hullámok ringatták a kikötőben, lejárt horgászni, vagy csak üldögélt pipázva a parton, és a nagy vitorlázásokra gondolt, amikor *Harlekin és a szerelmese* hajózta körbe a Balatont, Szárszón is kikötve abban az évben, amikor Gyurkovics Tiborékkal meg Kiss Dénesékkel házat béreltünk egy nyárra. Lementünk Bulcsuhoz és Franciskához alkonyatkor a vízhez, a hajó kajütjéből előkerültek a vodkásüvegek, s éjszakáig folyt a szó, főleg Truman Capoteról. Akkoriban jelent meg az a remek könyve, a *Hidegvérrel,* a farmer család gyilkosairól, Berthát nagyon

izgatta Capote írósága, mindig volt benne megbecsüléssel vegyes versengés, tisztelte a profizmust és ő maga is arra törekedett.

Balatonszepezd.

Bulcsu beültette a családját a Ladába, és mentek a tavaszba, a nyárba, az őszbe a rózsadombi kis lakásból a szabadságba. Telente, amikor már később a Szentendrei úti panellakásban meglátogattam, és ültünk kettesben az asztalnál Franciska szendvicseit eszegetve, míg anya és lánya elvonult a szobájukba, ittuk decis poharakban a szepezdi borát. Nem tudom, mennyit préselt abból a szakszerűséggel művelt szöllejéből, de büszke volt a borára, s arra is, hogy a badacsonyi szőlősgazda Tatai Sándor, vagy a becehegyi borát barátainak szűkösen mérő Takács Gyula elismerték tudását.

Elismertem én is meg Dénes is.

Kiss Dénes, a diákkori barát amúgy is bátyjának tartotta, holott egyidősek voltak, de Bulcsu magatartását, tehetségét, laza viselkedését a nőkkel irigyelte, és mindenben szerette volna követni. Vitorlázni is lement vele, ő, aki ki nem mozdult volna ki az árnyékból a tűző, nyári napra, beszállt a hajójába. De akkora szélcsend lett, hogy a tó közepén ragadtak, és kényes fehér bőre pecsenyepirosra sült. Sült? Égett! De kitartott.

Bulcsu kerítést vont a birtoka köré, de azt nem tudta kivédeni, hogy a mellette lévő, ugyancsak elhanyagolt szőlő kártevőit kirekessze. Gazos volt az a telek is, derékig érő dzsungel. Amikor Dénessel náluk jártunk, és élveztük a pompás kilátást a lenti tájra, elgyönyörködtünk azon, hogy milyen jó lehet ebben a csendben alkotni. Hát vegyétek meg ezt a szomszéd telket, mondta Bulcsu, szőlő is van rajta, rendbe hozzátok... És talán egy kis faházunk is lehetne, s használnánk felváltva, kapott a szón Dénes.

Már nem emlékszem, mennyiért kínálta a tulajdonos, de elég olcsón akart szabadulni tőle, mert gondja volt vele, fel is jelenthették a községnél, hogy elhanyagolja a földjét. Felesben megvettük. De aztán egyikünk sem állt neki rendbe tenni úgy, mint a barátunk az övét. Noszogatott is bennünket, hogy micsoda földbirtokosok vagyunk. Felfogadtunk egy embert a faluban, az úgy-ahogy lekaszálta a sorok között a füvet, gazt, a szegény, öreg tőkék kiszabadultak a fényre, s tavasszal azt láttuk, rügyezni kezdtek a vesszők. Metszeni azért jó időben lementünk. Bulcsu a teraszáról nézte, mit működik ez a két dilettáns gazda. Pedig valamennyit értettünk hozzá, Dénes Pacsáról hozott némi emléket a munkához, én is metszettem már, amikor az otthoni kertünkben gondoztuk a lugast. Lett is kevéske termés. Apám abban az időben még préselt szőlőt a lugasunk terméséből, eljött velünk szüretelni. Dénes

botcsinálta antialkoholista volt, apja iszákossága rossz emlékként élt benne, nem tartott igényt a termésre. Vihettük az egészet, apám örült neki, a fürtökkel teli műanyag kádat betettük a Trabantom csomagtartójába, és indultunk haza. Az érdi emelkedőn defektet kaptam. Kád ki az útszélre, elő a pótkerék, az emelő... de estére, a családi házunk udvarán már csurgott a présből a must.

Jó kis savanykás bor lett volna, ha apám nem cukrozza fel.

Őszi munkák is lettek volna, de nem fogott hozzá egyikünk sem. Láttuk jól, hogy nem leszünk Bulcsuval jó szomszédok. Ő permetezett, kacsolt, amikor itt volt az ideje, a mi tőkéinket meg lassan újra benőtte a gaz. Adjuk el, mondta Dénes. Adjuk el, mondtam én. Apám rosszallotta, valamikor – még vendéglős korában – terve volt egy kis szőlőbírtokot venni valahol az Alföldön, és árulni vendégeinek a saját borát. A mi kis szőlőnk nosztalgiákat támasztott benne. Sajnálta, hogy meg akarunk szabadulni tőle. De nem volt könnyű. Már nem emlékszem, hogyan is akadtunk végre vevőre, csak egy középkorú hölgy képe tűnik fel, akinek a lehető legkedvezményesebb áron kínáltuk, s nagy teher esett le a vállunkról, amikor aláírta a szerződést.

Csak Bertha bosszankodott, szokott gyanakvásával firtatta, kit hoztunk a szomszédjába. Ki lehet ez a magányos asszony, aki megvesz egy ilyen szőlőt, vajon nem az ő megfigyelésére küldték-e *valahonnan?* Aztán kiderült, hogy rá se nézett soha a birtokára. Talán befektetésnek vette, ha ugyan befektetés lehetett az a szegényes földdarab.

De az Öreghegyről a kilátás igazán pompás volt a Balatonra.

2026 január 20.